

om hvis Hensigtsmæssighed der vist ikke kan være nogen Tvivl. En Foranstaltning, som derimod er bragt paa Bane under nærværende Sags Behandling, er den, at aabne Parterne Ndgang til, at de, naar de ville, kunne møde med eller ved Sagfører, og jeg skal ikke nægte, at, hvormegit jeg endogsaa i formel Henseende kan have imod den Udvidelse af Sagen, som i denne Henseende blev besluttet ved den foregaaende Behandling, er det paa den anden Side vist, at det er et Middel, der kan komme væsentligt i Betragtning med Hensyn til dette Spørgsmaal om Mistillid og dette Ønske om at have Anledning til en saadan Mistillid, som mulig finder Sted. Naar navnlig den sidste ærede Taler bemærkede, at det ofte kan træffe sig i en Sag, at den ene Part er en oplyst Mand, der kan tale godt for sig, den Anden derimod en simpel Almuesmand, der ikke forstaaer dette, da maa jeg rigtignok tilstaae, at, hviler Sagen i en dygtig og samvittighedsfuld Dommers Haand, saa søger han ogsaa at vejlede den ukyndige Part, og saaledes at bøde paa hans Mangel i Henseende til Dygtighed. Men, vil man oversee dette, saa er det paa den anden Side vist, at, skal man hjælpe derpaa, saa kan man vel hjælpe derpaa ad den Veie, som Thinget forrige Gang besluttede, nemlig at sige til den ukyndige Part: Vil Du tage en Sagfører, saa kan Du gjøre det. — Men derimod kan man paa ingen Maade komme ud af de Banfælgeligheder, som i den Henseende bleve antydede, ad den Veie, hvorom her er Spørgsmaal, nemlig ved at have summa appellabilis. Det er vist, at det Spørgsmaal, som forsaavidt foreligger, det gjælder om at danne et Slags privilegerede Sager i Henseende til Spørgsmaalet om Betingelserne for Appel til Landets almindelige Dverretter, og idet jeg nu, som forhen, paa det Bestemteste maa erklære mig derimod, skal jeg iøvrigt henholde mig til, hvad der tidligere er udtalt af Udvalgets Majoritet, mod den Undtagelse, som man saaledes forsøger paa at bringe ind i Lovgivningen.

Solberg: Ogsaa jeg maa tillade mig, uagtet jeg erkjender, at jeg ikke er saa dybt inde i denne Sag, som jeg kunde ønske at være, at fremføre nogle Ord til Styrke for det af

os stillede Forslag. For det Første skal jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa nogle Ytringer, som ere fremførte af den ærede 3die Landsthingsmand for Sde Valgkreds (Boigt). Han har sagt, at Retsvidnerne, som ere ansatte, kunne være en Betyrrelse for, at Sagen faaer en rigtig Behandling. Jeg vil ingenlunde benægte, at disse Retsvidner jo kunde være meget gavnlige i Retten, dersom de vare blevne valgte paa den Maade, som jeg troer, at de fleste Sogneforstanderskaber her i Landet have ønsket det, nemlig, at de vare fuldkommen uafhængige Mænd. Men, saaledes som de nu vælges, idet man dertil tager sædvanlig to Borgere i Smaakjøbstæderne, som ikke have noget Synderligt at bestille, og som vist vælges af selve Underdommerne, troer jeg ikke, at deres Nærværelse i Retten har nogen synderlig Betydning. De ere ogsaa i flere Henseender afhængige af Dommeren, og, naar vi nu skulle gaae ind paa Spørgsmaalet, kan jeg ogsaa gjerne sige det, at de Mænd, som boe i Jurisdictionen, ogsaa mangen Gang tage Hensyn til Dommeren, der i saa mange Henseender har Magt over dem. Forsaavidt det er yttret af den samme ærede Landsthingsmand, at det vilde gaae ud over den Fattige, hvis summa appellabilis faldt bort, saa vil jeg ikke nægte, at det jo mangen Gang kan blive Tilfældet; men jeg troer ikke, at vi derfor ere berettigede til at bibeholde denne Bestemmelse; thi da opfaste vi os til Formyndere for vore Medborgere, idet vi sige, at vi langt bedre forstaae, hvad der tjener til deres Bedste, end de selv. Men et Folk, der har faaet en Grundlov, saaledes som det danske Folk, det staaer ikke længer under Formynderskab; enhver enkelt Borger maa selv kunne bestemme, hvad han vil eller ikke, maa selv kunne raade over sin Skjæbne; han kan forlange, at man ikke, idet man saaledes afgjør Noget, der er ham saa væsentligt vedkommende, gjør ham umyndig. Jeg maa endvidere tillade mig at bemærke, at det dog vist maa indrømmes, at Dverretterne i Almindelighed ere bedre indrettede end Underretterne. Det troer jeg er fremlysende i og for sig; thi, hvis de ikke gave en større Garantie, saa havde man vel ikke oprettet dem. Det følger ogsaa deraf, at flere have Sæde i